

สิทธิของผู้ขายในสัญญาซื้อขายระหว่างประเทศซึ่งสินค้าตามกฎหมายไทย

นางสาว สุชาราวา จรุงเรืองเกียรติ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานิติศาสตร์ ภาควิชานิติศาสตร์

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2542

ISBN 974-334-320-2

ลิขสิทธิ์ของ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**SELLER'S RIGHTS IN THE INTERNATIONAL SALE OF GOODS CONTRACT
UNDER THAI LAW**

Miss Sutara Jarungraungklat

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws in Law**

Department of Law

Faculty of Law

Chulalongkorn University

Academic Year 1999

ISBN 974-334-320-2

สุธารา จรุงเรืองเกียรติ: สิทธิของผู้ขายในสัญญาซื้อขายระหว่างประเทศซึ่งสินค้าตาม
กฎหมายไทย (Seller's Rights in the International Sale of Goods Contract under
Thai Law) อ.ที่ปรึกษา: อาจารย์ชยันติ ไกรกาญจน์, อ.ที่ปรึกษาร่วม: ผศ. อรพรรณ
พนัสพัฒนา, 160 หน้า. ISBN 974-334-320-2.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มุ่งศึกษาถึงสิทธิของผู้ขายตามสัญญาซื้อขายระหว่างประเทศโดย
ศึกษาเฉพาะผลของสัญญาเมื่อสัญญาซื้อขายเกิดขึ้นแล้ว ซึ่งกฎหมายไทยที่นำมาบังคับใช้ คือ
ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เรื่องซื้อขาย หนี้ และสัญญา โดยศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบ
กฎหมายไทยกับกฎหมายของอังกฤษและอเมริกา และอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการ
ซื้อขายระหว่างประเทศ 1980 ว่าให้ความคุ้มครองสิทธิของผู้ขายแตกต่างกันอย่างไร ซึ่งเป็น
ผลให้เกิดความไม่ชัดเจน แน่นนอน และเป็นธรรมแก่คู่สัญญาทั้งสองฝ่ายได้

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่ากฎหมายของต่างประเทศซึ่งใช้ได้ทั้งซื้อขายภายใน
ประเทศและระหว่างประเทศและอนุสัญญาให้ความคุ้มครองสิทธิของผู้ขายได้เหมาะสมกว่า
กล่าวคือ มีการกำหนดให้สิทธิของผู้ขายในการดำเนินการต่อตัวสินค้าไว้ชัดเจนแน่นอนในบท
บัญญัติเรื่องซื้อขายเองเมื่อผู้ขายไม่ได้รับชำระราคาจากผู้ซื้อ ไม่ว่าจะเป็สิทธิยึดหน่วง สิทธิ
ระงับการขนส่ง และสิทธิในการขายสินค้าต่อ นอกจากนี้อนุสัญญาได้รับรองสิทธิการนำโทรเลข
โทรพิมพ์มาเป็นหลักฐานในการฟ้องร้องบังคับคดีได้ด้วย ซึ่งกฎหมายไทยบัญญัติเกี่ยวกับเรื่อง
ดังกล่าวไว้แตกต่างกันและไม่ได้อยู่ในบทบัญญัติเดียวกันกับเรื่องซื้อขาย

ดังนั้นประเทศไทยควรมีการแก้ไขปรับปรุงเนื้อหาบางส่วนในประมวลกฎหมายแพ่งและ
พาณิชย์ในส่วนซื้อขาย โดยนำอนุสัญญาและกฎหมายของต่างประเทศมาร่วมพิจารณาด้วย โดย
กำหนดนิยามของการซื้อขายระหว่างประเทศเพื่อให้เกิดความแน่นอนชัดเจนแก่คู่สัญญา ให้รับ
ฟังหลักฐานต่างๆในการฟ้องร้องบังคับคดีได้มากขึ้น อาทิ โทรเลขและโทรพิมพ์ เป็นต้น และ
บัญญัติเรื่องสิทธิของผู้ขายในการยึดหน่วง การระงับการขนส่ง การขายสินค้าต่อได้เองนอกจาก
การขายทอดตลาดไว้ในบทบัญญัติเรื่องซื้อขาย

ภาควิชา   นิติศาสตร์
สาขาวิชา   นิติศาสตร์
ปีการศึกษา   2542

ลายมือชื่อนิสิต.....*สุธารา จรุงเรืองเกียรติ*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....*ชยันติ ไกรกาญจน์*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....*อรพรรณ พนัสพัฒนา*

SUTARA JARUNGRAUNGKIAT : SELLER'S RIGHTS IN THE INTERNATIONAL SALE OF GOODS CONTRACT UNDER THAI LAW. THESIS ADVISOR : LECT. CHAYANTI GREIGARN, THESIS COADVISOR : ASSO. PROF. ORABHUND PANUSPATTHNA, 160 pp. ISBN 974-334-320-2.

This thesis intended to focus on the seller's rights in the international sale of goods contract by studying the effect of contract when the sale contract occurred. The applicable Thai Law on this matter are the provisions of sale, obligation and contract under the Civil and Commercial Code. This thesis also intended to analyse and compare Thai Law with those of English and American as well as the United Nation Convention Contracts for the International Sale of Goods 1980 (CISG) in order to find the differences of the seller's rights, which may cause unclearness and unfairness to the parties of sale contract.

This thesis found that the provisions of foreign laws are applicable for both domestic and international sale of goods contract, and the provisions of CISG regarding the seller's rights are more proper than those of Thai Law, for example: provisions of seller's rights to enforce goods when the seller does not get the payment from the buyer by lien or stoppage of carriage or right to re-sale. In addition, the CISG recognizes the telegram and telex as evidence of the court. On the other hand, those of Thai Law are different and are not stipulate in the sale contract.

Therefore, Thailand should amend the provisions of sale contract under the Civil and Commercial Code by giving the definition of "International Sale" in order to make it clear for the parties, recognizing more means as evidence of the court including telegram and telex, and stipulating seller's right of lien, stoppage of carriage and right to re-sale.

ภาควิชา   นิติศาสตร์
สาขาวิชา   นิติศาสตร์
ปีการศึกษา   2542

ลายมือชื่อนิติสด.....*ส.อ.อ. อ.อรุณภูมิ อ.อรุณภูมิ*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....*อ.อรุณภูมิ อ.อรุณภูมิ*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาพร้อม.....*อ.อรุณภูมิ อ.อรุณภูมิ*

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก อาจารย์ชยันติ ไกรกาญจน์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์อรรถพร พันธ์พัฒนา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ซึ่งได้กรุณาให้คำปรึกษาชี้แนะแนวทางในการวิเคราะห์ปัญหาและตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้รวมทั้งให้คำปรึกษาในแนวทางการศึกษาและการทำงานแก่ผู้เขียน

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์คณิง ภาไชย อาจารย์ชวลิต อัดตศาสตร์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ฉัตรพันธ์ุ เชื้อบุญชัย ซึ่งกรุณาเป็นประธานและกรรมการในการสอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ และได้กรุณาให้คำแนะนำรวมทั้งข้อคิดเห็นต่างๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการเขียนวิทยานิพนธ์ให้มีความถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณ คณาจารย์ทุกท่านในคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่กรุณาประสิทธิประสาทวิชาและถ่ายทอดความรู้อันมีค่า ซึ่งเป็นพื้นฐานในการศึกษาแก่ผู้เขียนมาโดยตลอด รวมทั้งเจ้าหน้าที่ห้องสมุดคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และห้องสมุดคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่กรุณาช่วยเหลือในการค้นหาข้อมูลและเอกสารที่เกี่ยวข้องให้แก่ผู้เขียนเพื่อการค้นคว้าต่างๆ

นอกจากนี้ ขอขอบคุณเพื่อนๆ พี่ๆ ทุกคนที่ได้ให้กำลังใจและความปรารถนาดีแก่ผู้เขียนตลอดมา

เหนือสิ่งอื่นใด ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ บิดา-มารดา ผู้มีพระคุณนานัปการนับตั้งแต่ได้ให้ชีวิต ให้การอุปการะเลี้ยงดู ความปรารถนาดี การสนับสนุนและกำลังใจแก่ผู้เขียนมาโดยตลอด จนผู้เขียนได้มีวันนี้

ท้ายที่สุดนี้ หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีประโยชน์อยู่บ้างผู้เขียนขอมอบความดีเหล่านี้ให้กับบุคคลที่ได้กล่าวมาในข้างต้นนี้ และหากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีข้อบกพร่องหรือผิดพลาดประการใด ผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่ผู้เดียว

สุชาราวา จรุงเรืองเกียรติ

7 กุมภาพันธ์ 2543

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ซ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
2. สมมติฐานของการวิจัย.....	3
3. วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
4. ขอบเขตและวิธีการดำเนินการวิจัย.....	4
5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	5
2 ลักษณะและขอบเขตของการซื้อขายระหว่างประเทศ.....	7
1. ลักษณะทั่วไปของสัญญาซื้อขายระหว่างประเทศ.....	8
1.1 การซื้อขายภายในประเทศ	9
1.2 การซื้อขายระหว่างประเทศ	20
2. ลักษณะของอนุสัญญาซื้อขายระหว่างประเทศ.....	32
2.1 ขอบเขตที่บังคับใช้และหลักทั่วไป.....	33
2.2 การก่อให้เกิดสัญญา	36
2.3 ลักษณะสัญญาซื้อขาย.....	39
2.3.1 หลักทั่วไป.....	40
2.3.2 หนี้หรือหน้าที่ของผู้ขาย.....	42
2.3.3 หนี้หรือหน้าที่ของผู้ซื้อ.....	45
2.3.4 การโอนความเสี่ยงภัย	46
2.3.5 หลักเกณฑ์ที่ใช้ร่วมกันระหว่างหนี้ของผู้ซื้อและ หนี้ของผู้ขาย.....	47
2.4 บทเฉพาะกาล.....	49

	หน้า
3 สิทธิของผู้ขายตามสัญญาซื้อขายระหว่างประเทศตามอนุสัญญาซื้อขายระหว่างประเทศและกฎหมายของต่างประเทศ.....	50
1. สิทธิของผู้ขายตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยสัญญาขายสินค้าระหว่างประเทศ (United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods)	50
1.1 สิทธิของผู้ขายภายหลังสัญญาซื้อขายเกิดขึ้นแล้ว.....	51
1.1.1 ผู้ขายมีหน้าที่ต้องส่งมอบสินค้าให้กับผู้ซื้อ.....	51
1.1.2 ผู้ขายมีสิทธิที่จะได้รับชำระราคาค่าสินค้า.....	54
1.2 สิทธิของผู้ขายกรณีผู้ซื้อผิดสัญญาหรือตกเป็นผู้มีหนี้สินล้มพันตัว	56
1.2.1 สิทธิดำเนินการต่อตัวสินค้า.....	58
1.2.1.1 สิทธิที่จะพักการชำระหนี้หรือสิทธิยึดหน่วง	58
1.2.1.2 สิทธิระงับการขนส่งหรือสิทธิขัดขวางการส่งมอบ	60
1.2.1.3 สิทธิที่จะขายสินค้าต่อไป.....	61
1.2.2 สิทธิเรียกร้องให้ผู้ซื้อชำระราคา รับมอบสินค้าหรือปฏิบัติการชำระหนี้.....	62
1.2.3 สิทธิขยายกำหนดเวลาออกไปตามสมควรเพื่อให้ผู้ซื้อปฏิบัติการชำระหนี้.....	64
1.2.4 สิทธิบอกเลิกสัญญา.....	64
1.2.5 สิทธิฟ้องเรียกค่าเสียหาย.....	67
1.2.6 การระงับไปซึ่งสิทธิเรียกร้อง	69
2. สิทธิของผู้ขายตามสัญญาซื้อขายระหว่างประเทศตามกฎหมายของประเทศอังกฤษ (Sale of Goods Act 1979) และของประเทศอเมริกา (Uniform Commercial Code)	70
ตามหลักกฎหมายอังกฤษ.....	71
2.1 สิทธิของผู้ขายภายหลังสัญญาซื้อขายเกิดขึ้นแล้ว.....	71
2.1.1 ผู้ขายมีหน้าที่ต้องส่งมอบสินค้าให้กับผู้ซื้อ.....	71
2.1.2 ผู้ขายมีสิทธิที่จะได้รับชำระราคาค่าสินค้า.....	77
2.2 สิทธิของผู้ขายกรณีผู้ซื้อผิดสัญญาหรือตกเป็นผู้มีหนี้สินล้มพันตัว	77
2.2.1 สิทธิดำเนินการต่อตัวสินค้า.....	78

	หน้า
2.2.1.1 สิทธิยึดคณว.....	79
2.2.1.2 สิทธิที่จะระงับการขนส่ง.....	81
2.2.1.3 สิทธิที่จะขายสินค้าต่อไป.....	83
2.2.2 สิทธิฟ้องให้ผู้ซื้อชำระราคาสินค้าหรือปฏิบัติการ ชำระหนี้.....	85
2.2.3 สิทธิบอกเลิกสัญญา.....	87
2.2.4 สิทธิฟ้องเรียกค่าเสียหาย.....	87
2.2.5 การระงับไปซึ่งสิทธิเรียกร้อง.....	89
ตามหลักกฎหมายอเมริกา.....	89
3.1 สิทธิของผู้ขายภายหลังสัญญาซื้อขายเกิดขึ้นแล้ว.....	89
3.1.1 ผู้ขายมีหน้าที่ต้องส่งมอบสินค้าให้กับผู้ซื้อ.....	89
3.1.2 ผู้ขายมีสิทธิที่จะได้รับชำระราคาค่าสินค้า.....	94
3.2 สิทธิของผู้ขายกรณีผู้ซื้อผิดสัญญาหรือตกเป็นผู้มีหนี้สินล้นพ้นตัว	95
3.2.1 สิทธิดำเนินการต่อตัวสินค้า.....	97
3.2.1.1 สิทธิยึดคณวหรือระงับการส่งมอบสินค้า	97
3.2.1.2 ระงับการส่งมอบสินค้าหรือหยุดการส่งมอบ สินค้า.....	97
3.2.1.3 สิทธิที่จะขายสินค้าต่อไป.....	98
3.2.2 สิทธิฟ้องให้ผู้ซื้อชำระราคา.....	98
3.2.3 สิทธิบอกเลิกสัญญา.....	99
3.2.4 สิทธิฟ้องเรียกค่าเสียหาย.....	99
3.2.5 การระงับไปซึ่งสิทธิเรียกร้อง.....	102
4 วิเคราะห์เปรียบเทียบสิทธิของผู้ขายตามสัญญาซื้อขายระหว่างประเทศในระบบ กฎหมายไทย กับอนุสัญญาซื้อขายระหว่างประเทศ และตามกฎหมายของต่าง ประเทศ.....	103
1. สิทธิของผู้ขายภายหลังสัญญาซื้อขายเกิดขึ้นแล้ว.....	103
1.1 ผู้ขายมีหน้าที่ต้องส่งมอบสินค้าให้กับผู้ซื้อ.....	104
1.2 ผู้ขายมีสิทธิที่จะได้รับชำระราคาค่าสินค้า.....	110
2. สิทธิของผู้ขายกรณีผู้ซื้อผิดสัญญาหรือตกเป็นผู้มีหนี้สินล้นพ้นตัว.....	112

	หน้า
2.1 สิทธิดำเนินการต่อตัวสินค้า.....	114
2.1.1 สิทธิยึดหน่วง.....	115
2.1.2 สิทธิที่จะระงับการขนส่ง.....	118
2.1.3 สิทธิที่จะขายสินค้าต่อไป.....	122
2.2 สิทธิฟ้องให้ผู้ซื้อชำระราคา.....	128
2.3 สิทธิบอกเลิกสัญญา.....	132
2.4 สิทธิฟ้องเรียกค่าเสียหาย.....	136
2.5 การระงับไปซึ่งสิทธิเรียกร้อง	141
 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	 144
 รายการอ้างอิง.....	 154
ประวัติผู้วิจัย.....	160

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 ความแตกต่างของการโอนกรรมสิทธิ์และความเสี่ยงภัยจากผู้ขายไปยังผู้ซื้อ ในสัญญาซื้อขายแต่ละชนิด.....	93

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย